

برکت نان و همدلی

خرده روایت هایی از بانیان سفره های ساده افطاری که هر شب در جای جای شهر پهن می شوند

معصومه فرمانی کیا

انگار همین دیروز بود که هلال ماه رمضان در آسمان شهرمان به مؤمنان مشتاق لبخند زد. قدیم ها ماه مبارک رمضان که می آمد، آداب و رسوم خودش را هم می آورد، از مناجات خوانی، سحرهای رمضان گرفته تا شب نشینی های بعد از افطار که خیلی ها را دور هم جمع می کرد. گرچه امروز برخی از آن آیین ها کمی مغفول مانده اند، هنوز خیلی ها لذت دورهمی ها و افطاری های ساده را تجربه می کنند. سال هاست برکت این ماه شیرین، علاوه بر خانه ها، به مساجد، خیابان ها و محابر عمومی هم رسیده است. امسال ماه میهمانی خدا با ایام ویژه ای مقارن شد و برخی از همان روزهای نخست لذت پهن کردن سفره های ساده افطاری برای روزه داری را چشیدند. حالا داریم به روزهای وداغ با این ماه نزدیک می شویم. تعطیلات نوروز فرصت نشد تا این صفحه را به خاطرات این میهمانی شیرین از زبان کسانی متبرک کنیم که هر شب در جغرافیای بزرگ شهرمان میزبان روزه داران بودند، آن هایی که صبح تا شب دست به دست هم می دهند تا هر شب سفره هاد رگوشه و کنار شهر پهن شوند، گاه پنیر و خرما یا تکه ای نان داغ و گاه هم پیاله ای سوپ و کاسه ای حلیم، مابه دلیل محدودیت فضای انتشار ناچاریم تصویرگر بخش کوچکی از این همدلی ها باشیم.

گزارش روز

نمک گیرهای شهید گمنام

روایت را درست از نقطه ای شروع می کنیم که خیلی ها نمک گیر شهید گمنام بوستان ارم شدند. اعضای هیئت قمر بنی هاشم ^(ع) مسجد حضرت زینب ^(س) شب های زیادی است که سفره میزبانی را در جوار شهید گمنام بوستان ارم پهن می کنند. برخی شب ها روزه داران مترو را وقت اذان مغرب به نان پنیر و سبزی و جای داغ و حبه ای قند میهمان می کنند و گاه بساط دیگ و سوروساتشان را برمی دارند و در یکی دیگر از نقطه های شهر سفره می اندازند.

علی نوری یکی از اعضای هیئت امنای مسجد است. مدیریت کردن و راه بردن خیریه حضرت خدیجه ^(س) در همین مسجد هم به عهده اوست. می گوید: علاوه بر میزبانی ساده تا جایی که بضاعت و وسع مالی مان اجازه می دهد، بسته های معیشتی را هم بین نیازمندان محله توزیع می کنیم.

علی آقا از جریان پاگرفتن این ضیافت در ماه رمضان این طور یاد می کند: نمی دانم چطور شد تصمیم گرفتیم هزینه همین افطاری را (که قرار بود میزبان فک و قوامیل در خانه باشیم) صرف نمازگزاران مسجد محله کنیم و در مسجد افطاری بدهیم. این اتفاق افتاد و چند سال بعد از آن تکرار شد. خوشحال بودم که به آن حد از بندگی خدا رسیده ام که اجازه داده است خدمتگزاری چنین مکانی را بکنم.

او لحظه به لحظه این سال ها را به خاطر دارد: اوایل که کار شروع شده بود، هر روز و هر ساعت استرس داشتم که نکند به موقع کارها آماده نشود، اما هر سال که می گذشت، هم تعداد افراد بیشتر می شد، هم ما با تجربه تر می شدیم و حالا چشم بسته می دانیم که برای افطاری دادن هر شب حداقل دویست نفر، چقدر باید تدارک ببینیم.

او ادامه می دهد: علاوه بر این با مشارکت نیکوکاران، روزانه تعداد زیادی نان صلواتی بین نیازمندان شهر و محله تقسیم می شود.

محال است خستگی یک ماه دویدن روی تن او ننشسته باشد، اما عاشق این زحمت پرثواب است و می گوید لطفاً نگویید ماه مبارک دارد تمام می شود که دلم می گیرد.

ضیافتی که قوت گرفت

عباس بوزمهرانی یکی دیگر از خدمتگزاران هیئت قمر بنی هاشم است و می گوید: برگزارکنندگان این ضیافت یکی دو نفر نیستند، حساب و کتاب خرید و بازار به عهده مردان است و البته کار هر روزه خانم ها مشارکت در برنامه های آشپزخانه است، از آماده کردن ظروف گرفته تا پاک کردن سبزی و پختن سوپ.

عمر هیئت آن ها بیست و چند سال است و عباس آقا می گوید: من از پجگی به این مسجد رفت و آمد داشتم ام. تا جایی که خاطرم هست از سال های خیلی گذشته افطاری دادن مرسوم بوده است، اما هم تعداد افراد مشارکت کننده کمتر بوده است، هم تعداد کسانی که میزبانی می شده اند؛ اما سال به سال این ضیافت قوت بیشتری گرفته است.

او ادامه می دهد: به حرمت شهید گمنام، خیلی از شب ها سفره را در کنار آرامگاه او پهن می کنیم. علاوه بر این، افطاری دادن در ایستگاه های مترو (ولایت و بطرسی) هم از برنامه های امسال بود که استقبال زیادی از آن شد.

نسا شعاری هم به نمایندگی از بانوان یاری کننده مسجد حضرت زینب ^(س) که توان و وقت خود را صرف میزبانی از روزه داران می کنند، می گوید: خیلی وقت ها در بین همین کارهایی که برای جفت و جور کردن افطاری ساده انجام می دهیم، چاره جویی برای مشکلات هم انجام می شود. شاید باورتان نشود که به برکت این ماه چقدره هایی از مشکلات زندگی ها باز شده است.

او با خنده ادامه می دهد: نمی دانید بگویخندها و صحبت های لایه لای پوست کنندن پیاز و تمیزکردن سبزی ها چه لذتی دارد.

خدمت شیرین

این صفا و صمیمت در حسینیه حضرت زهرا ^(س) هم تماشایی است. تعدادی که وصف سفره گشاده در این مجموعه را شنیده اند کم نیستند. از اول ماه مبارک هر شب بین صد تا دویست نفر پای سفره های این مسجد نشسته اند.

حاج سید حسن حسینی از رضایت و شیرینی حس خدمت تک تک افرادی می گوید که از اول وقت مشغول کارند و به قول خودش آخر وقت افطار می کنند، اما بعد از آن هم تا جمع شدن کامل سفره ها و شستن ظرف ها می مانند. او هم از مشارکت نیکوکارانی می گوید که متمول و صاحب مکتنت نیستند، اما به نیت اموات و خیرات برای امور دیگر نذر می کنند و پا پیش می گذارند.

سفره های همدلی

حاج آقا صفا صداقت، امام جماعت مسجد امام رضا ^(ع)، با همراهی دیگران وقت افطار برای میهمانان خدا سفره پهن می کند و هر سال هم پرشورتر و تماشایی تر از قبل. ۲۲ سال است که این برنامه مسجد آن هاست.

حاج آقامی گوید: اول ماه مبارک نشستیم و حساب کردیم تا ببینیم دقیقاً یک افطاری ساده چقدر هزینه برمی دارد و به این نتیجه رسیدیم که هزینه هر بسته یک نفره شامل نان و خرما پنیر و سبزی و سوپ تقریباً ۱۵ هزار تومان می شود و دست افرادی را که دوست داشتند در این ماجرا مشارکت کنند، بازگذاشتیم که هر نفر به اندازه بضاعتش پا پیش بگذارد. خدا را شکر که استقبال خیلی بیشتر از انتظار ما بود و هر شب حداقل دویست نفر از نمازگزاران و دیگر روزه داران پای این سفره می نشینند.

او تأکید می کند: یکی از امتیازهای خاص این سفره ها صمیمت و همدلی است که بین اهالی یک محله شکل می گیرد. خیلی از نوجوانان و کودکان محله همراه والدینشان می آیند و کمک کردن را یاد می گیرند و همین موضوع باعث صمیمیتشان با مسجد می شود. رونق گرفتن این فضاها ی معنوی برای هر محله لازم است.

این همدلی ها یک دنیا می ارزد

علی غلامی، مسئول هیئت مذهبی مسجد ابی الانعمه، امیرالمؤمنین ^(ع)، است که اعتقاد دارد آدم باید در بذل و بخشش مال هم اندازه تکه دارد و می گوید: به نظر من صفای نان و پنیر و خرما ی این سفره ها که در محله های مختلف پهن می شود از «لاکچری» ترین افطاری ها بیشتر است. اصلاً خود این همدلی ها یک دنیا ارزش دارد؛ اینکه اهالی محله نمی گذارند در تدارک سفره ها تنها بمانی.

او می گوید: در مسجد ما هم هر شب بین دویست تا سیصد نفر میزبانی می شوند. نه اینکه فکر کنید آدم های خیلی پول داری ما را حمایت می کنند، گرچه بانی های خاص هم داریم، اما مجلس بیشتر با حمایت همین کسبه و افراد معمولی می گردد.

روی خط جامعه

مصائب شیرین

۴هزار خانواده دارای فرزند دوقلو در استان زیر چتر حمایتی بهزیستی قرار دارند

لاله سادات کوثری! دی ماه پارسال مرکز رصد جمعیت کشور سازمان ثبت احوال، تعداد ولادت های ثبت شده برحسب چندقلوایی در ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ را منتشر کرد. براساس آمارهای موجود در ۹ ماهه اول پارسال ۲۹ هزار و ۷۲۸ مورد چندقلوایی در کشور به ثبت رسیده که ۲۸ هزار و ۱۴۸ مورد دوقلو، ۱۵۰۶ مورد سه قلو، ۶۴ مورد چهارقلو و تعداد ۱۰ مورد پنج قلو بوده است. به استناد این آمار حدود ۷٫۳ درصد ولادت های ثبت شده در ۹ ماهه پارسال مربوط به چندقلوایی بوده که استان های تهران با ۴ هزار و ۳۱۸ رویداد، خراسان رضوی با ۲ هزار و ۶۲۲ رویداد و خوزستان با ۲ هزار و ۳۵۱ رویداد بیشترین تعداد چندقلوایی را در کشور به خود اختصاص داده اند.

● مصائب چندقلوها

اگرچه اضافه شدن چند عضو به خانواده در ماهیت ذاتی خود خوشحالی و شادمانی شگرفی به همراه دارد، اما خانواده های دارای فرزندان دوقلو و چندقلو معمولاً از همان روزهای نخست تولد در تأمین هزینه های پوشک، خوراک و پوشاک، به ویژه در دوران شیرخوارگی و کودکی با مشکل مواجه می شوند؛ زیرا اگر قرار است در یک زمان در حالت عادی برای یک نوزاد فرضاً یک پوشک یا سه پیمانه شیر خشک مصرف شود، حالا در شرایط وجود دو، سه یا چهار قلو این عدد - به نسبت - دو، سه یا چهار برابر می شود. در حقیقت افزوده شدن هر عضو جدید به خانواده اولین معنایش بالا رفتن هزینه های سبد زندگی است و خانواده هایی که یکبارہ چند فرزند به جمعشان اضافه می شود، اگر زیر چتر حمایتی مؤثری از سوی نهاد های اجتماعی قرار نگیرند، در چالشی جدی گرفتار می آیند.

● حمایت بهزیستی از خانواده های دارای فرزند چندقلو

۱۴ اردیبهشت ماه پارسال بود که مدیرکل دفتر توانمندسازی خانواده و زنان سازمان بهزیستی گفته بود: خانواده های دارای فرزند دوقلو در دهک درآمدی یک تا هفت و خانواده های دارای فرزندان سه قلو و بیشتر، تحت پوشش خدمات بهزیستی قرار می گیرند. نرجس اسعدی با اشاره به ارائه خدمات اجتماعی به خانواده های دارای فرزندان چندقلو از سوی بهزیستی اعلام کرده بود: در سال گذشته حدود ۱۴ هزار خانواده دارای فرزند چندقلو تحت پوشش سازمان بهزیستی قرار گرفتند. این سازمان پس از ابلاغ قانون جوانی جمعیت، برای تحت پوشش قراردادن همه خانواده های نیازمند دارای فرزند دوقلو و بیشتر پشت نوبت دریافت خدمات از این سازمان اقدام کرد، به طوری که تعداد خانواده های دارای فرزندان چندقلو تحت پوشش خدمات سازمان، با احتساب ۱۴ هزار خانواده جدید، از ۲۴ هزار خانواده در سال ۱۴۰۰ به ۲۸ هزار خانواده در سال ۱۴۰۱ افزایش یافت. البته پیش تر هم بیان شده بود که خانواده های دارای فرزندان دوقلو در دهک درآمدی یک تا هفت و خانواده های دارای فرزندان سه قلو و بیشتر، بدون در نظر گرفتن دهک درآمدی می توانند تحت پوشش خدمات سازمان بهزیستی قرار گیرند. در ادامه این خبر اعلام شده بود تسهیلاتی که در این طرح به خانواده های دارای فرزندان چندقلو پرداخت می شود، عبارت اند از پرداخت مستمری ماهیانه، سهمیه شیر خشک نوزادان تا یک سال و ارائه خدمات مشاوره. علاوه بر این خانواده های کم درآمدی که در دهک یک تا سه قرار دارند، می توانند از تسهیلاتی شامل کمک هزینه موردی مسکن، تسهیلات اشتغال، کمک هزینه های درمانی، تغذیه و... برخوردار شوند.

● ۱۳۸۶ دوقلوی تحت پوشش در مشهد

وضعیت خانواده های دارای فرزند دوقلو و چندقلو در استان چگونه است؟ این خانواده ها در مشهد چگونه از چتر حمایتی بهزیستی برخوردار می شوند؟ این پرسش ها را از مدیرکل بهزیستی خراسان رضوی می پرسیم و مسعود فیروزی در این باره می گوید: ۴ هزار و ۲۱۷ خانواده دارای فرزند دوقلو تحت پوشش بهزیستی استان داریم که مستمری بگیر بهزیستی هستند. از مجموع این آمار ۱۳۸۶ خانواده دارای فرزند دوقلو در مشهد هستند. فیروزی بیان می کند: در استان حدود ۲۷۰ خانواده دارای فرزند سه قلو و بالاتر داریم که حدود ۱۳۷ خانواده از این تعداد در مشهد تحت پوشش بهزیستی هستند. او ادامه می دهد: اعتباری که هر ماه به صورت مستمری به این نوع از خانواده ها ارائه می شود حدود ۴۱۸ میلیارد ریال در استان است. در عین حال اگر خانواده ها نیازهایی از قبیل کمک هزینه مسکن، درمان و اشتغال، آماده سازی شغلی و... داشته باشند، می توانند از خدمات غیرمستمر استفاده کنند. مدیرکل بهزیستی خراسان رضوی خانواده های دارای فرزند دوقلو را شامل خانواده هایی می داند که در طبیف دهک درآمدی یک تا پنج قرار دارند و می افزاید: این درصد درآمدی برای خانواده های دارای فرزند سه قلو از دهک یک تا دهک هفت تعریف می شود.

● تسهیلات بانکی

فیروزی اظهار می کند: در این میان اگر مادری سرپرست خانواده باشد، تسهیلات بانکی به منظور اشتغال به وی اعطا می شود. چنانچه این دسته از خانواده ها تمایل داشته باشند، می توانند از کمک هزینه یا تسهیلات ودیعه مسکن هم استفاده کنند و در صورت خرید مسکن، بهزیستی استان تا ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار به صورت بلاعوض به آن ها اعطا می کند. وی در پاسخ به این سؤال که چنانچه نوزاد یا فرزندی از چندقلوها دارای معلولیت یا بیماری خاصی باشد، بهزیستی چگونه چتر حمایتی خود را برای این دسته از خانواده ها باز می کند، می گوید: چنانچه کودکی از یک خانواده معلول باشد یا بیماری صعب العلاج داشته باشد، از محل بخش توان بخشی یا همان حوزه بیماری های خاص به خانواده ها کمک هزینه درمانی پرداخت می شود. فیروزی تعداد زنان سرپرست خانوار تحت پوشش این سازمان را ۲۱ هزار خانواده اعلام می کند و می گوید: علاوه بر این تعداد زن سرپرست خانوار در حدود ۱۰ هزار خانوار هم داریم که به صورت غیرمستمر از ما کمک می گیرند.

